

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 3. november 2005
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-7220/21-0018
Dok.: LHO40191

NYT NOTAT

AKTUELT NOTAT

om udkast til Rådets konklusioner om projektet vedrørende europæisk aftaleret og revision af gældende EU-forbrugerret

Resumé

Dagsordenspunktet vedrører et udkast til rådskonklusioner, der indeholder en række opfordringer til Kommissionen om også fremover i arbejdet med aftaleretsprojektet at inddrage og orientere medlemsstaterne (og Europa-Parlamentet) og til medlemsstaterne om at samarbejde aktivt med Kommissionen og bistå den i dens arbejde med at tilvejebringe nødvendig dokumentation.

Herudover anerkender Rådet bl.a. den måde, hvorpå Kommissionen har tilrettelagt projektet, og det fremhæves, at der i arbejdet bør fokuseres på praktiske spørgsmål, så resultatet giver reelle fordele for forbrugere og virksomheder.

Danmark kan støtte formandskabets udkast til rådskonklusioner.

1. Baggrund og indhold

1.1. Europa-Parlamentet har i de senere år vedtaget flere beslutninger om eventuel harmonisering af aftaleretten mv. i EU-landene, og ved beslutning af 16. marts 2000 om Europa-Kommissionens arbejdsprogram anmodede Europa-Parlamentet om, at Kommissionen undersøgte, om en mere vidtgående harmonisering på det civilretlige område er blevet nødvendig som følge af det indre markeds funktion.

Det Europæiske Råd besluttede i 1999, at man for så vidt angik den materielle civilret ønskede en samlet undersøgelse af behovet for indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger for at fjerne hindringer for, at civile retssager forløber tilfredsstillende.

På denne baggrund fremlagde Kommissionen i juli 2001 en meddelelse om europæisk aftaleret (KOM(2001) 398 endelig). Formålet hermed var at skabe en bred debat om europæisk aftaleret, herunder at få belyst, om – og i givet fald hvordan – forskelle mellem de nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling af EU's indre marked.

Kommissionen fremlagde den 12. februar 2003 med henblik på en videreførelse af høringsprocessen en handlingsplan om en mere sammenhængende europæisk aftaleret (KOM(2003) 68 endelig), hvori Kommissionen fremlagde sine konklusioner efter høringen over meddelelsen fra juli 2001.

Den 22. september 2003 vedtog Rådet (Konkurrenceevne) en resolution vedrørende Kommissionens handlingsplan. Formålet hermed var bl.a. over for Kommissionen at give udtryk for medlemsstaternes ønske om, at arbejdet kommer til at foregå i tæt samarbejde med Europa-Parlamentet og Rådet.

I april 2004 afholdt Kommissionen en konference om europæisk aftaleret. I konferencen deltog repræsentanter for medlemsstaterne, Europa-Parlamentet samt europæiske og nationale interesseorganisationer mv.

På baggrund af de modtagne bidrag og tilkendegivelser fremlagde Kommissionen den 11. oktober 2004 meddelelsen ”Europæisk aftaleret og revision af gældende EU-ret: Vejen frem” (KOM(2004) 651 endelig) og iværksatte herefter første del af projektet, der vedrører udarbejdelse af en såkaldt fælles referenceramme, der skal indeholde fælles principper og terminologi inden for europæisk aftaleret. Referencerammen vil kunne anvendes af Kommissionen i forbindelse med revision af gældende EU-ret og udformning af forslag til nye foranstaltninger og vil også kunne anvendes af nationale lovgivere inden for EU. Referencerammen vil endvidere indgå i Kommissionens overvejelser vedrørende anden del af projektet, der vedrører revision af de gældende EU-forbrugerbeskyttelsesdirektiver.

Kommissionen har i første omgang etableret et netværk bestående af forskere, der skal udarbejde det første udkast til referenceramme. Medlemsstaterne og interesseorganisationerne holdes orienteret om dette arbejde og vil få mulighed for at komme med forslag til forskningsgrupperne. Kommissionen vil derved søge at sikre, at referencerammen opfylder aktørernes behov.

Kommissionen afgav i september 2005 en første orienterende statusrapport vedrørende europæisk aftaleret (KOM(2005) 456 endelig) og afholdt den 26. september 2005 i samarbejde med det britiske formandskab en konference i London, hvor der også blev orienteret om status for arbejdet.

På denne baggrund har det britiske formandskab sat et udkast til rådskonklusioner på den foreløbige dagsorden for rådsmødet (konkurrenceevne) den 28.-29. november 2005.

1.2. Rådskonklusionerne indeholder en opfordring til Kommissionen om at udarbejde og fremlægge en tidsplan for og en detaljeret beskrivelse af projektets videre forløb samt at prioritere arbejdet med opdatering og modernisering af gældende EU-forbrugerret. Endvidere opfordres Kommissionen til at holde Rådet og Europa-Parlamentet fuldt underrettet og rådføre sig med dem om arbejdet for at sikre det størst mulige politiske engagement.

Rådskonklusionerne indeholder også en opfordring til medlemsstaterne om at samarbejde med Kommissionen og bistå den i dens arbejde med at tilvejebringe dokumentation for, hvordan den eksisterende EU-forbrugerret er blevet gennemført og fungerer, samt til at deltage aktivt i Kommissionens arbejde med den fælles referenceramme og tilskynde de interesserede parter til at bidrage til de igangværende drøftelser på EU-plan.

Herudover anerkender Rådet den måde, hvorpå Kommissionen har inddraget medlemsstaterne og interesserede parter i projektet, og man hilser det velkomment, at Kommissionen ikke har til hensigt at foreslå en "europæisk civilret" til harmonisering af medlemsstaternes aftaleretlige lovgivning samt at Kommissionen vil tage fuldt hensyn til medlemsstaternes forskellige retstraditioner. Endvidere noterer Rådet sig med tilfredshed, at Kommissionen vil prioritere de dele af den fælles referenceramme, der har direkte betydning for revisionen af gældende EU-forbrugerret.

Rådet understreger behovet for, at der i arbejdet fokuseres på praktiske spørgsmål, så resultatet giver reelle fordele for forbrugere og virksomheder, og at der sondres mellem på den ene side aftaler mellem forbrugere og erhvervsdrivende og på den anden side aftaler mellem erhvervsdrivende indbyrdes.

Endelig understreges behovet for en høj grad af beskyttelse af forbrugernes rettigheder og for at sikre EU-borgernes tillid til og funktionen af det indre marked.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet vil ikke skulle udtale sig om udkastet til rådskonklusioner.

3. Nærhedsprincippet

Udkastet til rådskonklusioner indeholder ikke konkrete forslag, som kan vurderes i forhold til nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Aftaleretten er i Danmark en del af privatretten (i modsætning til den offentlige ret) og en del af formueretten (i modsætning til f.eks. familieretten). Regler om aftalers indgåelse, gyldighed og fortolkning er almindelig aftaleret i den forstand, at reglerne er fælles for de fleste aftaler. Regler om aftalers indhold og opfyldelse/misligholdelse er en anden central del af aftaleretten.

Aftaleretten er i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv., f.eks. en række fortolkningsregler, som anvendes af domstole og klagenevner. Endvidere er der på mange væsentlige områder inden for erhvervslivet udarbejdet standardvilkår eller standardaftaler, f.eks. AB 92 vedrørende entrepriserforhold.

Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med, hvem man vil, og med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog modificeret i en lang række love, bl.a. i forbrugerlovgivningen.

Aftaleloven indeholder generelle regler navnlig om indgåelse af aftaler og om ugyldighed samt om fuldmagtsforhold. Loven indeholder desuden visse særlige regler om forbrugerftaler. Loven gælder – med undtagelse af reglerne om forbrugerftaler – kun, hvis ikke andet er aftalt eller følger af handelsbrug (kutyme).

Købeloven indeholder generelle regler om indhold og opfyldelse af aftaler om køb af løsøre. Lovens regler kan uden for forbrugerforhold fraviges ved aftale.

Den internationale købelov gennemfører dele af FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG) her i landet, og loven gælder således for køb, hvor parterne har forretningssted i flere lande. Lovens regler kan fraviges ved aftale.

Andre generelle love om aftaleretlige spørgsmål er bl.a. gældsloven og forældelsesloven.

Der findes endvidere en række love, som regulerer aftaleretlige forhold inden for bestemte områder, f.eks. søloven, lov om internationale fragtaftaler, forsikringsaftaleloven, lejeloven og konkursloven. Visse love indeholder både aftaleretlige og offentligretlige regler, f.eks. lov om visse betalingsmidler.

På forbrugerområdet er der i de seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende lovgivning om bestemte aftaletyper mv. Det gælder f.eks. kreditaftaleloven, lov om visse forbrugeraftaler, lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom, lov om forbrugerbeskyttelse ved aftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timeshare-basis, og pakkerejseloven. Bortset fra lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom indeholder de sidstnævnte love bestemmelser, der gennemfører EU-direktiver i dansk ret.

5. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været sendt i høring.

6. Andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt samtlige medlemsstater om udkastet til rådskonklusioner.

7. Foreløbig dansk holdning

Man kan fra dansk side støtte formandskabets udkast til rådskonklusioner.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Udkastet til rådskonklusioner har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Udkastet til rådskonklusioner har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens meddelelse fra 2001 tillige med et grundnotat herom blev sendt til Europaudvalget den 13. september 2001. Kommissionens handlingsplan fra 2003 tillige med et grundnotat herom blev sendt til Europaudvalget den 3. april 2003. Et revideret grundnotat blev den 5. maj 2003 sendt til Europaudvalget.

Aktuelt notat vedrørende rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003, hvor Rådets resolution fra september 2003 var på dagsordenen, blev sendt til Europaudvalget den 12. september 2003.

Kommissionens meddelelse ”Europæisk aftaleret og revision af gældende EU-ret: Vejen frem” er den 15. december 2004 sendt til Europaudvalget.